

—Ամեն . Ս. Պատրիարք Հայրն՝
սըլը Գուրուչէշմէի եկեղեցւոյ
ժ Հանդիսաւոր Պատաստար ան-

Սալիդարիտի այս խօսքին վրայ, - Սպանիոյ Մալակայի նաւահան- գիստը խորհրդաւ անգղիական զբօսանաւու մը վրայ քարեր տե- ղացուցեր են սպանիացիք, և պա- տուհաններն ու ապակիները ջար- քակոտոր ըրեր են՝ ամերիկեան նաւ կարծելով Ջրօսանաւն օտար- ուներ է մեկնիլ։ - Քուպայի մէջ սպանիական զօրքն դարձեալ ըս- կըսած են պատերազմիլ ապրու- տամբաց դէմ, որ թէպէտ արդ- աւելի քաջալերեալ են ամերիկե- եան պատերազմին պատճառաւ, սակայն մեծ կորուստներ կուեն- նան ըստ սպանիական լրոյց։ - Ա- մերիկացւոց ձեռքը գերի երդող սպանիական սպայք ամերիկացւոց ծայրագոյն մարդասիրութեան հա- մար զոհութիւն կը յայտնեն, և կըսեն եղբւր թէ՛ շատ դժուարու- թեամբ կը հաւատան թէ օտար երկրի և թշնամեաց մէջ կը գրա- նուրին։ - Վաշինկթընէ Տէյլի Մէյլ լրագրի հեռագրեր են թէ՛ տէրութիւնը Ամերիկայի ու Սպա- նիոյ հաշտութեան միջնորդութիւն ընելու հակամէտ են, սակայն Անգլիոյ կառավարութիւնն ար- գելք կըլլայ։ - Ի Նիւ-Եօրք պա- տերազմին պատճառաւ մեծապէս փնտրուած վաճառականաց բա- զումը ժողովուրդ խորհրդակցեր են՝ պատերազմին անյապաղ վեր- ջացման միջոցներուն վրայ։ - Ամե- րիկեան Մօնթիթի անուն մար- տանաւն գրաւեր է Լօրէնքօ ու Փրասթիթօ անուն սպանիական չու- գեաններն, որ Քուպայի համար արժաւ ու արժանի միւս կը տա- նին եղբւր։ - Դրած էրնք, թէ ի վաշինկթըն տիկին մը զինուորա- կան նախարարէն թղթուրութիւն ինդեր է՝ 2000 տիկիններէ բա- նակ մը կազմել, և խնդիրը մեր- ժուեր է։ Արդ կըսուի, թէ Նէպ- րասքա նահանգի Շատրոն քա- ղաքի մէջ ձիաւորաց զօւմարտակ մը կը կազմուի տիկիններէ, Հա- րիւրապետը պիտի ըլլայ ձիւրի Ա- տամա անուն մանկամարդ օրիորդ մը, որ քաջ հեծնող և նիզակ ու բեմբակը գործածող է եղբւր։ Ասոր օգնականը պիտի ըլլայ Ու- իլեամա անուն 19 տարեկան գե- ղեցիկ օրիորդ մը, որ Ամերիկայի ներքին պատերազմին մէջ գտնը- ուող զինուորի մը աղջիկն, թաղա- կան վարժարանի մը վարժուհին և մեծ աղաքակի մը տէրն է, և մը- տաբիւր է բոլոր հարստութիւնը յատկացունել Քուպայի ինդերոյն։ - Ամերիկայի տիկնանց Հայրենա- սէր ընկերութիւնն ուստեր է գաղղիական վաճառք չդնել, Ա- մերիկայի դէմ Գաղղիոյ բռնած թշնամական ընթացքին համար։ - Սպանիոյ կառավարութիւնը զին- ուորական վարչութիւն հրա- տարակեր է բոլոր երկրին մէջ, - Մատրիտէ Մայիս 13 թուով կը հեռագրեն, թէ տեղա- կան լրագրաց բազումը գոհու- թեամբ կը հրատարակեն՝ ի Գար- տէնաս և ի Ջիէնրուէկօս (Քուպա) Սպանիացւոց յաջողութիւններն հաստատող պաշտօնական հեռա- գրերն, և լաւ նշան մը կը համա- ըն պատերազմին շարունակու- թեան համար, և ոչ մէկ լրագիր Բօրթօ-Րիդօյի Սան-Փուլան քա- ղաքի մէջ Սպանիացւոց կրած պար- տութիւնը, որ ծանուցուած է ա- մերիկեան ու անգլիական աղ-

բուրներէ։ - Նիւ-Եօրքէ Մայիս 13 թուով հեռագիր մը կըսէ թէ՛ տեղական լրագիրը կը հրատարա- կեն, որ Սան-Փուլան քաղաքը ռմբակոծուեր է, և սպանիական պահապան զօրաց ուժերն դիմա- դրութենէ ետքը, ամերիկեան ծովակալ Սամբոնի կողմանէ գը- րաւուեցաւ և հիմնադրուեցաւ։ - Մատրիտէ Մայիս 14 թուով հեռագիր մը կայ, յորմէ կիմաց- ուի թէ՛ Սպանիոյ կառավարու- թիւնն ի պաշտօնէ հեռացած է Սան- Փուլան քաղաքի գրաւման լուրը։ (Սան-Փուլան քաղաքը՝ Քուպա կղզիէն 900 քիլօմէթր հեռի Բօր- թօ-Րիդօ կղզւոյն կեդրոնավայրն է և բաւական ամրացեալ էր)։ - Քէյ-Սիւէթէ կը հեռագրեն, թէ Գարտէնասի նաւամարտն մէկ ժամ տեւած, 5 ամերիկացի մեռած և 5 ալ վիրաւորուած է։ - Ըստ վերջին լրոյց ամերիկացիք որոշե- ր են անձրևային եղանակին վերջա- նալէն ետքը յարձակիլ Քուպայի վրայ։ - Իտալական Թրիպլիմա լրագիրը գրեր է, թէ Անգլիոյ նաւերն ու Ամերիկայի հունձքերը եթէ իրարու հետ միանան, Ներո- պիւր վիճակը կը ծանրանայ, որով- հետև ցամաքային բանակները չեն կրնար կռուիլ առանց հացի։ - Գաղղիոյ նախարարապետ Պ. Մէ- լինի թերթն՝ Ռէբլուպիք Փը- րանսէլ հերքեր է ա՛յն լրոյցը, թէ Ներոպիւր կառավարութիւնը գաղանկցութիւն մը պիտի կազ- մեն Միացեալ Նահանգաց հան- րապետութեան դէմ, Անգլիան դուրս հանելով իրենց մէջէն Տարակոյս չկայ որ՝ կըսէ, եթէ Անգլիոյ տարբեր ընթացք մը բըռ- նէ, տէրութեանց խաղաղասէր միջամտութիւնը կրնայ տարբեր արդիւնք ունենալ։ Բայց երբէք Միացեալ Նահանգաց դէմ զաշ- նակցութիւն հաստատելու խօսք եղած չէ ոչ մէկ տեղ։ Գաղղիա- ցիք կը համակրին իրենց դրացին եղող Սպանիոյ, կը համակրին նա- և Միացեալ Նահանգաց կառա- վարութեան, որ գաղղիականին կը նմանի, բայց պատերազմին ըն- կիղբէն ի վեր բացարձակ չեղո- լութեան կողմն են։ Գաղղիացիք կարեկցելով մեծ ժողովուրդի մը դժբաղդութեանց վրայ՝ երբէք չպիտի խտորին ա՛յն պարտքերէն, որ Ամերիկայի համար ունին, իը- րև չեղող տէրութիւն։ - Արևմտե- եան Գերմանիոյ հռոմէականաց մէջ Սպանիոյ համար նուիրատը- ուութիւնը սկսեւ են՝ տեղւոյն լը- րագրաց միոյն թերագրութեամբ ու յորդորանօք։ Գերմանացի հը- ռոմէական մը՝ անունը ծածկելով՝ 200 մարդ նուիրեր է։ - Հռոմայ Պապն երբ ըսէ Վատիկէի ըս- պանիական նաւատորմին պար- տութիւնը, հետեւեալ օրը՝ սովոր- ական ընդունելութիւնները չէ կատարեր, և Սպանիոյ խնամա- կալ թագուհիին հեռագրեր է թէ՛ նոյն օրը պիտի աղօթէ իրեն (թագուհւոյն) և Սպանիոյ համար։ - Ամերիկայի հռոմէական եպիս- կոպոսները խորհուրդ տուեր են Պապին, որ քիչ մը չափաւորէ իւր ընթացքը, որոյ չափազանցու- թիւնը կրնայ գէշ աղքեցութիւն ընել Ամերիկայի մէջ։ - Միացեալ Նահանգաց խորհրդարանն, ըստ առաջարկութեան նախագահին, Մանիլայի մեծ նաւամարտին տե-

ղեկագրին ընթերցմանէն ետքը, շնորհաւորութեան ու շնորհակա- լութեան քուէ տուաւ յաղթա- կան Տուէյ ծովակալին համար, և որոշեց պատուոյ թուր մը ըն- ծայել անոր, և շքադրամներ՝ նաւատորմին սպայից ու նաւա- ղից։ Նախագահն ըսեր է՝ տեղե- կագրին մէջ։ «Ապրիլի 26ին հը- ռաւերեցի ծովային նախարարն, որ մեր առիթական նաւախմբին, որ յայնժամ Հոնկ-Քոնկ կը գտնը- ուէր, հրամայէ երթալ Փիլիպ- եան կղզեխումբն սպանիական նաւատորմին դէմ։ Հետեւաբար՝ ամերիկեան նաւատորմին մտաւ Մանիլայի նաւահանգիստն Մայիս 1 ին առտուն, և անմիջապէս կռուի բռնուեցան սպանիական նաւատորմին հետ, որ կը բաղկա- նար 11 նաւերէ, և կը գըտ- նուէր ծովեզրերին կրակնե- ռուն պաշտպանութեան տակ, Սոսկալի կռուէ մը վերջը, յորում մեծ կորուստ ունեցաւ թշնամին, միացան սպանիական նաւերն և բոլորովին անգործածելի եղան, և Վատիկէի ամրութիւնը ալ ըսու- թեան դատապարտեցան։ Մեր քաջ սպաներէն ու նաւազներէն և ոչ մին սպանուեցաւ։ Միայն ութ հօգի թէթեւապէս վիրաւորուե- ցան, Մեր նաւերը բնաւ ծանր փնտ մը չկրեցին։ Մայիսի 4ին, Տուէյ հրամանատար տիրեց Մա- նիլայի նաւային կեդրոնին, կոր- ծանելով տեղւոյն ամրոցները, ա- ղաւ արձակեց սպանիական պա- հանորդները, պատուոյ խօսք առ- նելով անոնցմէ։ Հիւանդանոցներ հաստատեց ամերիկեան նաւուց մէջ, ուր 250 հիւանդ ու վիրաւոր սպանիացիք խնամուեցան։

== Գաղղիոյ երեսփոխանական նոր ընտրութիւնը կատարուե- ցան ամենայն անգործութեամբ։ Արդի նախարարաց ամենքն ալ ե- ռեսփոխան ընտրուեցան, բաց ի գաղթականութեանց նախարա- րէն։ Նախորդ նախարարաց ոմանք ալ երեսփոխան ընտրուած են։

== Սպանիոյ կառավարութիւն- նը զեղչեց օտար արմտեաց մաք- սերն, և արգելեց ցորենի՝ եգիպ- տացորենի՝ ալիւրի, վարսակի և բաթթայի արտածութիւնը մին- չև Օգոստ. 15, Այս անօրինու- թիւններն ըրաւ՝ հացին սղութեան պատճառաւ երկրին մէջ վերե- լած յուղմունքն հանգարտեցնելու համար։

== Յունաստանի նաւերի քա- ղաքի մէջ կախուեր են՝ Գարտիցի ու Եօրիկ անուն չարագործք։

== Ի Չինաստան՝ Ֆու-չեուի կողմերը գերմանական վարժարան մը բացուեր է։

== Լուր եղած էր թէ՛ Ռուսիոյ կառավարութիւնն արգելած է ար- մրտեաց արտածութիւնը։ Ահա այս լուրն ի պաշտօնէ հեռուեցաւ Ռուսիոյ կառավարութեան կող- մանէ։

== Կըսուի թէ՛ Ռուսիոյ կա- ռավարութիւնն 240 միլիոն ֆրանք փոխ պիտի առնու Գերմանիայէ՝ երկվթուղեաց շինութեան համար։

== Ռուսիոյ կառավարութիւնը 120 հազար լուպի ծախքով ե- կեղեցի մը շինել կուտայ Նիքիտ- յի (Պուլկովսկ) անցքին վրայ, 1878-79 ի պատերազմին մէջ անկ- եալ ռուս զօրաց յիշատակին հա-

մար։ Օտէսայէ բաղմամբիւ դոր- ծաւոր արդէն հասած են յիշեալ տեղը։

== Աւստրիոյ կառավարութիւ- նը շնջեր է արմտեաց մաքսն։

== Բէքլինէ հեռագրուած է թէ՛ Գաղղիոյ կառավարութիւնը դար- ձեալ փոխարինութիւն կը պա- հանջէ Չինաստանի կառավարու- թեան, քարոզի մը սպանուելուն պատճառաւ։

== Սերպիոյ Միշէլ Օպրէնովիչ իշխանի անհարազատ որդին Վէ- լիմիր Թէոտորովիչ՝ որ մօտերս Միւ- նիխի մէջ մեռաւ 49 տարեկան, իւր 2 միլիոն լիրայի հարստութիւնը Սերպիոյ կտակեր է, գիտական ու արուեստական գործոց նպաստե- լու պայմանաւ։

== Չինաստանի արտաքին գոր- ծոց նախարար Ֆուենի իշխան մե- ռաւ։ 1831 ին ծնած էր, Թաօ -Ֆուենի կայսեր վեցերորդ դա- ւակն էր։

== Աթէնքի Սոթորիա լրագրին տնօրէն Նէնատիու ձերբակալուեր է՝ թագաւորին դէմ յօդուած մը հրատարակելուն համար։

== Իտալական լրագիր մը գը- րեր է, թէ Հապեշաց թագաւորը մեծ պատրաստութիւններ կընէ՝ Տէրվիններուն դէմ արշաւելու համար։

== Չինաստանի կառավարու- թիւնն անցեալ շաբթու վճարեր է ձաբոնի տրուելիք պատերազմա- կան տուգանքին վերջին մասն ալ, որ է 11 միլիոն 8885 անգղիական լիրա, և որոշեր է՝ ձաբոնէ առ- նուլ ի դրաւ տրուած Վէյ-Հայ -Վէյ նաւահանգիստն ու յանձ- նել Անգլիոյ կառավարութեան։

== Ի Չինաստան Շանկայի մեր- ձակայ Շաղի ըսուած տեղը չինա- կան մեծ ապստամբութիւն մը ե- ղեր, և եւրոպացւոց տուններն կո- ղոպուուեր են։

== Ռուսիոյ կառավարութիւնը տարիքոտ սպայից տեղ երիտա- սարդներ կը դնէ, և սպայից թո- չակներն ու ռոճիկները կ'աւելցու- նէ։

== Իտալիոյ այլեւայլ կողմերն հացի սղութեան պատճառաւ ժո- ղովորեան յուղմունքն շատ ծանր եղած է։ Կառավարութիւնը տեղ տեղ զինու զօրութեամբ զսպել հարկադրուեր, ամբոնն ու զին- ուորք կռուեր, և արինահեղու- թիւն եղեր է։ Միլանի մէջ յուղ- մունքն ա՛յնչափ սաստկացեր, որ զինուորական վարչութիւն հրա- տարակուեր է, և բաղմամբիւ մարդիկ ձերբակալուեր են։

== Հունգարիոյ մէջ՝ երկրա- դործ դասուն տարապայման յուղ- ման պատճառաւ, Մայիսի 1 ի հանդէսներն արգելուեր են այս տարի։ Թըմըշլարի գաւառակի մէջ Պօհա ըսուած տեղը կռու մը պատահեր, ժանտարմաներ ի դէն գիմեր, ամբոնէն վեց հօգի ըս- պանուեր և բաղմամբիւ մարդիկ վիրաւորուեր են։

== Աւստրալիոյ Սիտնէյ քա- ղաքէ գրուած է թէ՛ Նուվէլ Զէ- լանտի Բաուէնի քաղաքին կրա- պտունան 200 Մարի սպառազին- եաք, և Եւրոպացի ընտանիքներն մարտանաւերը փախած ապա- տանած են։ Սյա տպատարութիւն- նը՝ շանց համար տուրք դնելէն ա- ռաջ եկած է, և նոյն կողմն զօրք ու թնդանթ զրկուած են։

== Աւստրիոյ կայսեր գահա- կալութեան 50 դ տարեդարձին առթիւ, երկրին զարգացման վի- ճակագրութիւնը կը հրատարակեն լրագիրը, ի սկզբան գահակալու- թեան, կըսեն, 1848 ին, Աւստ- րիոյ ու Հունգարիոյ բնակչաց թիւն 17 միլիոն էր։ այժմ 23 մի- լիոն է։ յայնժամ ռուսոնոց թիւն 1 միլիոն 400 հազար էր։ արդ 3 միլիոն 200 հազար։ 1848 ին 250 լրագիր կը հրատարակ- ուէին։ այժմ այդ թիւն մինչև 2300 բարձրացած է։ այսպէս մեծ յառաջադիմութիւն եղած է եր- կաթուղեաց շինութեան և այլ հանրային գործոց մէջ։

Դ Ի Ս Մ Ս Կ Ս Ն

Կ. Պոլիս, 2 Մայիս 1898

Օսմանեան Բանսօղիտ . . . 23-30
Րուսիէի Երկաթուղի Ֆրանք 105-20
Թրամուէ . . . Լ. 0. 87
Մէքսիկայ . . . 108-9
Օսմանեան լիրան 100 դրուշէն
Մէթալիք . . . 96-30
Հինգիոց . . . 102-8
Վեցիոց . . . 102-20
Րուպիլ թղթադրամ . . . 8-54
Թասֆիլէ . . . 18-
Ռուսիոյ Բոլ . . . 90-
Գաղղիական լիրա . . . 87-5
Անգլիական . . . 109-32
Գրիմից . . . 51-2

Փունի հետ բաժանորդու- թեան հաշիւ ունեցողներէ կը խնդրուի անյապաղ վճարել, և դժգոհութիւն չպատճառել։

ՎԷՊ ՄԸ

ՓԱՍՏԱԲԱՆԻ ՄԸ

ՊԱՏՄՈՒԹԻԻՆԸ

Դասն տարիէ ի վեր փաստա- բանութիւն կընեմ, բայց այսչափ ժամանակի մէջ ինձ պատահած դէպքերուն ամենազարմանալին է՝ ի սկզբան փաստաբանութեանս պատահածն։

Գրասենեկիս մէջ հաստատուե- լէս երկու օր ետքը, տիկին մ'ե- կաւ հարցուց։

— Պ. Քիլիէր, կտակագիր մը խմբագրել պիտի տամ. կը խմբա- գրէ՞ք։

— Այո, ըսի, եթէ պէտք եղած ծանօթութիւններն հաղորդե՞ք իս- կոյն կը խմբագրենք։

— Անունս, յարեց, Միս Ա- մէլիա Մալսօն է։

Տիկինն՝ այս խօսքն արտասա- նելու առնէ՝ զիս կը դիտէր, կար- ծես՝ իմանալու համար թէ կը ճանչնամ զինքն. և ալ պահ մը ակնոցներուս վրայէն զննեցի զանի. այս անունն բոլորովին անձանթ չէր ինձ. քանի մ'անգամ լսած էի. Լինվուտ քաղաքի մեծահա- րուստ տիկիններէն էր. ինչպէս ամերիկացւոց ու անգլիացւոց չա- տերն, նոյնպէս ե՛ւ սա՝ հռչակա- ւոր էր խելքին փշածը ընելով հարստութեան մէկ կարեւոր մասն վառնած ըլլալուն համար. Այս- պէս յիշեցի. երբ ես զարմանօք կը դիտէի, ըսաւ տիկինն։

— Կը լսեմ թէ՛ նոյն սկսած էք փաստաբանութեան գործն։

— Այո, տիկին, պատասխա- նեցի, դեռ երկու օրէ ի վեր հաս- տատած եմ գրասենեկս։

